

чергу, зміст Наказу про облікову політику повинен містити положення, які дадуть змогу вдало поєднати систему обліку з усіма складовими системи управління на підприємстві.

Використана література

1. Автореф. Дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / С.М. Міщенко; Нац. аграр. ун-т. – К., 2004. – 21с.
2. Житний П.Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація : монографія / П.Є. Житний ; СНУ ім. В. Даля. – Луганськ, 2007. – 352
3. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>
4. Про облікову політику Лист Міністерства фінансів України від 21. 12. 2005 р. № 31-34000-10-5/27793 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://proaudit.com.ua>
5. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / Пушкар М.С., Щирба М.Т. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260с.

УДК 657.471

Наталія Коваль, бакалавр, Тетяна Винник, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДОХОДІВ

Анотація. З'ясовано суть та зміст терміну «дохід». Відображено взаємозв'язок рахунків обліку доходів із рахунками обліку витрат.

Ключові слова: дохід, концепції доходу, витрати, прибуток,

Nataliia Koval, Tetiana Vynnyk

THE THEORY AND METHOD OF INCOMES ACCOUNTING

Abstract. The essence and contents the term “income” is described. The relationship accounts of accounting of incomes with the accounts of accounting of costs is considered.

Key words: income, conceptions of the income, costs, profit.

Однією із ключових категорій, що використовуються як у теорії, так і у практиці бухгалтерського обліку є дохід – надзвичайно поширене, часто застосовуване та, водночас, надзвичайно багатозначне поняття.

Дефінітивний аналіз терміну «дохід» здійснювали представники різноманітних економічних шкіл і течій – Ф.Ф. Бутинець, В.П. Ніколаєва, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендриксен та інші. Відомий англійський економіст Джонн Річард Хікс зазначав, що багато вчених, досліджуючи концепцію та методологію обліку та аналізу доходу, заперечували не лише один одного, а, подеколи, й самих себе. Розбіжність у тлумаченні сутності доходу, до певної міри пояснюється широкою сферою його застосування як на макро-, так і на макрорівнях (національний дохід, дохід держави, дохід підприємства, дохід сім'ї тощо).

Загалом дослідження сутності доходу базується на засадах трьох концепцій: продукту, вибуття і приросту. У концепції продукту дохід розглядається як динамічний процес створення підприємством товарів і послуг протягом певного проміжку часу – продукт діяльності підприємства. Дана концепція не відображає ні момент визнання доходу, ні його величину, що є її основним недоліком.

При використанні концепції вибуття увага акцентується на обставину визнання доходу тільки після передачі покупцям виробленої продукції та послуг. Однак, такий підхід до визначення сутності доходу не дозволяє обліковувати у складі доходу виручку, нараховану, залежно від умов договору, за завершеними етапами виконаних робіт. Це надзвичайно актуально для забудовників, які обліковують доходи за будівельно-монтажними роботами, як правило, залежно від ступеня виконання робіт згідно договору підряду, а передача об'єкта покупцю (замовнику) виконується після завершення всіх БМР і введення об'єкта в експлуатацію.

У концепції приросту дохід визначають грошові кошти, одержані на момент реалізації товарів і послуг. При цьому сутність доходу як категорії бухгалтерського обліку полягає в надходженні або прирості активів у результаті продажу товарів і послуг.

Відповідно до основного нормативного акту, який регламентує порядок визначення та відображення доходів вітчизняними суб'єктами господарювання – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» – дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Дохід відображається в момент його виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів – тобто облік доходів і складання звітності здійснюється на підставі облікового принципу нарахування.

Основні положення П(С)БО 15 «Дохід» запозичено з міжнародної практики ведення бухгалтерського обліку з метою стандартизації обліку у контексті глобалізаційних та інтеграційних прагнень України.

Для обліку доходів Планом рахунків передбачено 7 клас рахунків — «Доходи і результати діяльності», який можна вважати тимчасовим, оскільки він закривається в кінці кожного звітного періоду. Тимчасові рахунки починають новий звітний період із нульового сальдо, на яких накопичується інформація про доходи за даний період, що дає змогу використовувати накопичену інформацію при складанні проміжної звітності (квартальної, за півроку, за дев'ять місяців). У кінці періоду рахунки доходів, як і рахунки витрат, закриваються шляхом списання їх сальдо на рахунок 79 «Фінансові результати». Співвідношення доходів і витрат діяльності підприємства визначено спеціальними рахунками, класифікацію яких за групами наведемо у таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення рахунків доходів та витрат

№	Найменування рахунків витрат	№	Найменування рахунків доходів
90	Собівартість реалізації	70	Доходи від реалізації
91	Загальновиробничі витрати		
92	Адміністративні витрати		
93	Витрати на збут		
94	Інші витрати операційної діяльності	71	Інший операційний дохід
95	Фінансові витрати	73	Інші фінансові доходи
96	Втрати від участі в капіталі	72	Дохід від участі в капіталі
97	Інші витрати	74	Інші доходи
98	Податок на прибуток		
99	Надзвичайні витрати	75	Надзвичайні доходи
		76	Страхові платежі
		79	Фінансові результати

Схематично взаємозв'язок рахунків обліку доходів і витрат відобразимо на рис. 1:

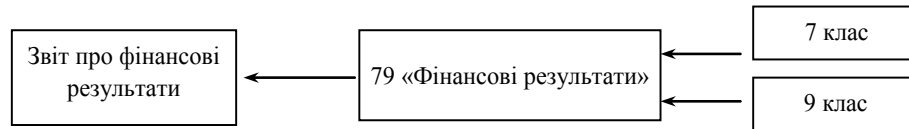

Рис. 1. Взаємозв'язок рахунків обліку доходів і витрат

Загалом розмір отриманого доходу є основним джерелом прибутку – фінансового результату діяльності підприємства за певний проміжок часу, тому надзвичайно важливим є достовірне ведення обліку та аналізування величини доходів з метою адекватної оцінки фінансового стану загалом та виявлення механізмів досягнення максимальної прибутковості.

УДК 330.131.7

Tetyana Korolyuk, PhD (Economics), Ass. Prof.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University, Ukraine

IDENTIFICATION OF THE ECONOMIC RISK FUNCTIONS

Abstract. Approaches to the definition of functions of economic risk in modern domestic and foreign literature are analyzed and generalized.

Keywords: *economic risk, function, factor, uncertainty, probability, event, decision.*

Тетяна Королюк, к.е.н, доцент

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ ГОСПОДАРСЬКОГО РИЗИКУ

Анотація. Вивчено та узагальнено підходи до визначення функцій господарського ризику у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі.

Ключові слова: *господарський ризик, функція, фактор, ймовірність, подія, рішення.*

The role of any category is revealed in those functions which it performs in science and practice, that is, the role of category as it is defined the thesaurus, is clearly based on the consideration of the “external features of the properties of any object in the given system of relations”. The function of risk characterizes the external features of the risk parameters of socio-economic system and its individual components (society, people community, economy, industry, enterprise, etc.). Therefore, the nature of economic risk should be linked with the allocation of functions which it performs in the course of economic activity under uncertainty.

Scientists-economists have different ideas about the definition of the functions of risk, because there is no clear coordination of functions that risk performs in economic activity of enterprises and their number respectively. L.N. Tepman provides two functions: protective and stimulating in particular. Stimulating function is manifested in two aspects: constructive and destructive. The first aspect is that the risk in the process of solving economic problems serves as a catalyst, especially in the process of innovative solutions. The second aspect deals with decision making and implementation of decisions with unreasonable risk and leads to adventurism. Adventurism is a kind of risk that obviously contains a sufficient improbability to implement the planned goal, although those who make such decisions do not realize it. Protective function also has two aspects: historical-genetic and socio-legal. The essence of the first is that people are always looking for the forms and means of protection against possible undesired effects spontaneously. In practice, it is testified in the creation of insurance reserve